

Absolutely Positively
Wellington City Council
Me Heke Ki Pōneke

Ngaahi fa'itoka 'a e Kōsilio Fakakolo 'a Uelingatoní

Ko ha fakahinohino ki he komiunitī Tongá

'Oku makatu'unga 'a e palaní 'i hono fakatokanga'i 'o e ngaahi tui mo e vakai kehekehe 'a e kakaí.

Fakatokanga'i 'o ho 'ulungaanga fakafonuá mo e ngaahi tuí

Kuo tuku atu 'e he Kōsiloio Fakakolo 'a Uelingatoní 'a 'enau palani fo'ou ki hono pule'i 'o e ngaahi Fa'itoka 'i Tawa, Karori mo Mākara 'i Siulai 2021.

'Oku makatu'unga 'a e palaní 'i hono fakatokanga'i 'o e ngaahi fakakaukau mo e ngaahi tui kehekehe 'a e kakaí. Kuo mau talanoa ai ki he ngaahi kulupu fakalotu mo ha ni'ihi 'oku nau fakafofonga'i ha ngaahi 'ulungaanga fakafonua'i he lolotonga 'o 'emau polokalama talanoa ke ma'u mai ai ha ngaahi fakakaukau.

Na'a mau talanoa ki ha kau fakafofonga 'o ha ngaahi komiuniti Pasifiki, kau ki ai 'a e komiuniti Tongá, mo fanongo ai fekau'aki mo e ngaahi me'a 'oku mahu'inga kiate kimoutolú. Na'a mau faka'amu ke vahevahe atu 'a e founga 'e tokangaekina ai 'e he palani pulé 'a e ngaahi me'á ni.

Ngaahi founga kehekehe ke fili ki ha ngaahi konga mala'e fo'ou

'E hokohoko atu pē 'emau 'oatu 'a e ngaahi konga mala'é 'e ma'u 'osi 'o ta'efakangatangatá (ta'engata).

Te mau toe vakai'i foki hano 'oatu 'o ha ngaahi konga mala'é 'e fakangatangata (non-perpetual) pē 'i ha ngaahi 'ēlia 'e fakamavahe'i ko ha taha 'o e ngaahi founga ke fili mei ai ha ngaahi konga mala'é fo'ou i he kaha'ú.

Kapau te mau 'oatu ha fili ki he founga fakangatangatá, 'e ala fili 'a e kakaí ke nau ngāue'aki ha konga mala'e 'i ha fo'i taimi pau. 'I he 'osi 'a e taimi ko iá, 'e 'i ai leva 'a e fili 'a e fāmili ke fakafoki 'a e konga mala'é pe hokohoko atu pē 'i ha toe vaha'a taimi 'e fai ki ai ha felotoi pea 'i ai mo hono totongi.

'Oku mau 'ilo pē ko e tokolahi 'o kimoutolu 'oku 'ikai ke mou ongo'i fiemālie ki hono toe faka'aonga'i 'o e ngaahi konga mala'é, pea fiema'u ai ke fakanonga ho'o mou fakakaukáu 'i he me'a 'e ua. 'Uluakí, ko e ngaahi konga mala'e lolotonga kuo fakatau 'osí 'e 'ikai toe liliu ia pea 'e 'ikai toe faka'aonga'i ia. Uá, 'e 'ikai fakamālohi'i ha taha ke fakatau ha ngaahi konga mala'e fakangatangata - 'e faka'atā atu pē ia ki ha fili tau'atāina.

Ngaahi teuteu fakamanatú

'Oku manako 'a e kakaí ke nau fokotu'u ha ngaahi teuteu fakamanatu (memorials) ke faka'ilonga'i 'aki 'a e ngaahi tō'onga 'o honau ngaahi 'ofa'angá. 'Oku talitali lelei koe ke ke 'ai ha'o teuteu fakamanatu fakafo'ituitui, koloa pē ke fakakakato 'a e ngaahi fakahinohino 'a e fa'itoká fekau'aki mo hono lahi mo e nāunau ke ngāue'akí. Kuo pau ke fokotu'u 'a e teuteu fakamanatu kotoa pē 'e ha tokotaha ngāue tufunga fakamanatu (monumental mason).

Kātaki 'o fetu'utaki mai ki ha fakamatala lahi ange.

Tauhi mo hono monomono 'o e ngaahi kongā mala'é, mo e ngaahi teuteú

Ko hono tauhi 'o e ngaahi kongā mala'é ko ha founga mahu'inga ia ke fakahaa'i ai 'e he kakaí 'enau 'ofa mo e manatua honau ngaahi 'ofa'angá. Ko e fatongia leva ia 'o e fāmīlī ke nau tokanga'i 'a e kongā mala'é, kae tokanga'i 'e he Kōsilió 'a e kelekele 'i he fa'itoká (hangē ko hono kosi 'o e musié).

'Oku talitali lelei koe ke ke fokotu'u ha ngaahi teuteu ki he ngaahi maka fakamanatú mo e fakava'e simá, kae fakapapau'i ange 'oku fakama'u lelei kinautolu. Kapau 'e puhī'i kinautolu, te nau fakatupunga ha vevea mo 'uli'i ai 'a e ngaahi matavai ofi atú.

'E to'o 'a e ngaahi nāunau 'i he musié he te nau fakafaingata'a'ia'i 'a e ngāue ki hono tauhi. 'E tauhi 'e he kau ngāué 'a e ngaahi nāunau 'e to'ó 'i ha vaha'a taimi pau, pea mo feinga ke fetu'utaki ki he ngaahi fāmīlī ke nau fakafoki atu ia.

Te mau teuteu'i atu ha pepa fakahinohino 'a ia 'e fakahaa'i atu ai 'a e founga ki hono tauhi 'o e ngaahi kongā mala'é 'o homou ngaahi 'ofa'angá, pea kau ai mo e ngaahi teuteú.

Fakalelei'i 'o e falelotu lahi

Kuo mau 'osi fakalelei'i 'a e falelotu lahi 'i he Fa'itoka Karori, 'a ia 'oku hao ki ai ha kakai tokolahi ange. Kuo lava lelei 'a hono fakalelei'i 'o e tafa'aki faka'atā ki tu'á (courtyard) mo hono toe vali fo'ou 'o tu'á.

Te mau fakahoko foki mo e ngaahi fakalelei kehe 'i he kaha'ú. 'E fakalelei'i 'a e ngaahi nāunau ki he toiletí, pea mo fokotu'u foki ha peito 'a ia 'e tokoni ia ki inu ti hili 'a e telió pehē foki kiate kinautolu 'oku 'i ai 'enau fānau iikí.

Tokoni mo e poupou

'Oku 'i ai ha ngaahi tafa'aki 'o 'emau ngaahi fa'itoká 'oku kī'i tahifo pea 'e ala faingata'a 'i ai 'a e 'alu holo 'a ha kau 'a'ahi. 'Oku 'ata'atā 'emau kau ngāué 'i he fa'itoká ke tokoni atu kapau 'e fiema'u.

Te mau fiefia foki ke tokoni atu ki ha'o ngaahi fehu'i kehe pe ki ha me'a 'okú ke hoha'a ki ai. Kātaki 'o 'ongo'i tau'atāina ke ke ha'u 'o sio mai kiate kinautolu 'i he 'ōfisi 'i he Fa'itoka Karori, 76 Old Karori Road, pe telefoni mai 'i he fika 04 476 6109 pe 'imeili ki he: cemeteries@wcc.govt.nz

'E toe ala ma'u atu foki 'a e fakamatala fekau'aki mo 'emau ngaahi fa'itoká mo e ngaahi founga ke ala fili ki ai 'i he: wellington.govt.nz/cemeteries